

Lausunto Espoon kaupunkisuunnittelukeskukselle Hista - Siikajärvi - Nupuri osayleiskaavaehdotuksesta

3792/502/2005

kirjaamo@espoo.fi

anu.ylitalo@espoo.fi

Johdanto

Osayleiskaavan tavoite on täydentää yhdyskuntarakenteen kehitystä Espoon, Vihdin ja Kirkkonummen yhtymäkohdassa hyödyntäen Turunväylän hyviä liikenneyhteyksiä sekä kaavailtua Espoo-Lohja-Vihti rataa.

Liikenne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että täydennysrakentamisessa Helsingin seudulla tulee varmistaa joukkoliikenteen hyödyntäminen. Hista – Siikajärvi - Nupuri osayleiskaavassa joukkoliikenteen hyödyntäminen nojaa täysin Espoo-Lohja-Vihti radan toteuttamiseen. Mikäli rata rakennetaan maakuntakaavan varauksen mukaisesti, mukaan lukien Histan juna-asema, joukkoliikenteen hyödyttämisen kriteeri täydentyisi. Kuitenkin ratasuunnitelma on alkuvaiheessa, jolloin ei ole varmuutta sen reitistä eikä sen toteutumisesta. Nupurintien ja Turunväylän bussilinjasto palvelee pientä osaa osayleiskaavan asukkaita. Täten on epärealistista esittää, että hanke edistää joukkoliikenteen käyttöä ja kehittymistä. Koko hanke tulee perustumaan yksityisautoiluun, mikä on nykyajan kestävän kehityksen periaatteiden vastaista.

Selostuksessa on myös esitetty hyvin epämääräisiä ja utopistisia suunnitelmia kehittää raideliikennettä moottoritien reitillä sekä rakentaa kolmansiä kaistoja. Vaikka kannustamme hyödyttämään innovatiivisia liikenneratkaisuja yksityisautoilun vähentämiseksi, järjestys pitäisi olla sellainen, että ensin kehitetään näitä liikennesuunnitelmia huomioiden mahdollisia kaavoitushankkeita. Kun liikennesuunnitelmat ovat toteutumiskelpoisia, aletaan kaavoittaa. Selostuksen perusteella vaikuttaa siltä, että tarkoitus on ensin rakentaa Hista ja sitten kehittää liikennejärjestelmiä, kun ainoa järkevä strategia olisi tehdä toisinpäin.

Myös esitetyt uudet eritasoliittymät eivät ratkaise ajoneuvoliikenteen ongelmia. Turunväylä on jo pahasti ruuhkainen ruuhka-aikana ja Bembölekin muodostaa aamuisin pullonkaulan, jossa on pitkiä jonoja sekä Kehä III:lle että Nupurintielle. Tämä tilanne muuttuu sietämättömäksi mikäli HISTA rakennetaan ennen parannuksia Turunväylän että Bembölen liittymiin. Kestävän kaavoituksen pitäisi perustua toimivaan joukkoliikennejärjestelmään, jolloin kaavoituksen avulla vähennetään yksityisautoilun tarvetta. Kun kestävän kehityksen edellytys on, että ensin kehitetään joukkoliikenneinfrastruktuuri ja sitten asuinalue.

Vaikutukset luontoon ja kulttuurimaisemaan

Osayleiskaava-alue sijaitsee kulttuurimaisemallisesti arvokkaalla alueella; Nuuksion järviylängöllä ja Nuuksion kansallispuiston läheisyydessä. Nuuksion kansallispuisto sisältää useita luonnonsuojelualueita ja muita arvokkaita elinympäristöjä.

Pääkaupungin läheisyydessä Nuuksion kansallispuisto on ainoa suojeltu luontoalue, joka tarjoaa sopivan elinympäristön lajeille, jotka vaativat laajoja metsiä, ydinmetsäolosuhteita ja vanhaa metsää. Kansallispuisto on erittäin tärkeä vanhametsälajiston suojelulle ja luontokohteena sekä pääkaupunkiseudun asukkaille että vieraille ja turisteille. Kansallispuiston arvo on korostunut, sillä tähän asti kunnan maankäyttö on suunniteltu siten, ettei siitä aiheudu kansallispuiston pirstoutumista eikä nakertamista. On tärkeää, että jatkossakin maankäyttöä hallinnoidaan siten, ettei kansallispuistoa pirstota eikä heikennetä.

Selostuksessa oleva Natura selvitys on ylimalkainen eikä täytä EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) ja luonnonsuojelulain (L 1096/96) 64-67 §:n ja maankäyttö- ja rakennuslain (L 132/99) 9 §:n vaatimuksia.

Osayleiskaava-alue on, kuten selostuksessa todetaan, maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä ja sisältää lukuisia historiallisia kohteita. Yleiskuvauksessa todetaan myös sitä, että 1800-luvulla maisemakuva oli paljon avoimempi sisältäen paljon peltoja ja niittyjä. Tällä hetkellä noin 30 % Suomen uhanalaisista lajeista ovat kulttuuriympäristön lajeja, ja useasta hyönteislahkoista määrä on paljon suurempi. Esimerkiksi 70 % Suomen uhanalaisista mesipistiäisistä on kulttuuriympäristön lajeja. Niittyjen ja peltojen umpeenkasvu on pahin uhkatekijä näille lajeille. Selostuksen Luonnonympäristö-osiossa todetaan, että erityisesti Heinäksen alue sisältää tärkeitä kulttuurielinympäristöjä. Kaikki selostuksen mainitsemat alueella esiintyvät uhanalaiset ja silmälläpidettävät kasvilajit, ovat niitylajeja. Niitylajeja ovat myös osa mainituista lintulajeista ja kirjoverkkoperhonen. Tässä osayleiskaavahankkeessa olisi mahdollista edistää sekä luonnon monimuotoisuutta että alueen omaleimaista kulttuurihistoriaa säilyttämällä ja entisöimällä alueen niittyjä sekä muita kulttuuriympäristöön liittyviä elementtejä.

Vesistöt

Eryteisesti purot ja muut luonnontilaiset vesistön elementit tulisi pitää mahdollisimman luonnontilaisina. Hulevesisuunnitelmaa ei mainita kaava-aineistossa -alueelle.

Suunnittelualueen vesitasapainon säilyttämisestä ei ole tehty arviointia eikä suoalueiden kuivattamisesta rakennusalueiksi ole suunnitelmaa kaava-aineistossa eikä kunnallistekniikan toteuttamisen kustannusarviota.

Kasvillisuus

Selostuksessa mainitaan reheviä lehtoja ja pähkinäpensaslehtoja. Näitä olisi pitänyt kartoittaa ja kartat liittää selostukseen, jolloin pystytään arvioimaan kaavoituksen vaikutukset näihin Luonnonsuojelulain 29 § luontotyyppeihin.

Viheryhteydet

Viheryhteydet etelään ja länteenpäin ovat puutteellisia. VL-1 merkitty virkistyskäytävä kulkee kaavoitusalueen läpi, mutta loppuu tylästi Turunväylään, jonka eteläpuolelle rakennetaan TP-aluetta. Olisi syytä jatkaa viheryhteys

Ämmässuon länsipuolella ja rakentaa ekologisesti toimiva viheryhteys Turunväylän yli tai alle Ämmässuon sekä länsi- että idän puolella.

Sijainti ja rakenne ja vaikutus ilmastonmuutokseen

Selostuksessa kerrotaan, että hankkeen ”toteuttaminen hidastaa osaltaan seudun yhdyskuntarakenteen hajautumiskehitystä, jossa pääkaupunkiseudulla työskentelevät hakevat pientaloasumisen mahdollisuuksia kehyskunnista”. Ei kuitenkaan käy selväksi miksi Hista olisi parempi siinä kuin kehyskuntien vaihtoehdot. Osayleiskaavan kasvihuonepäästöjä ja kaavan ilmastovaikutusta ei ole selvitetty.

Ympäristön häiriötekijät - Ämmässuo

Selostuksessa annetaan ymmärtää, että Ämmässuon jätteenkäsittelylaitoksen aiheuttamia hajua ym. ongelmat ovat jatkuvasti vähenemässä, joten niitä ei tarvitse huomioida tässä hankkeessa. Itse asiassa biojätteiden kompostointia ei ole vielä saatu toimimaan useiden vuosien yrityksistä huolimatta, minkä seurauksena biojätteitä läjitetään. Paikalliset asukkaat ovat vuosikymmenien aikana yrittäneet saada tutkimusta laitoksen ympäristöhaitoista sekä terveysvaikutuksista, muttei se ole onnistunut. Vaikka selostus antaa ymmärtää, että jätteenkäsittelylaitoksen alasajo on edennyt pitkälle, YTV on jatkuvasti anomassa lupia toiminnan laajentamiseen. Histan osayleiskaavaa toteuttaessa olisi syytä selvittää perusteellisesti Ämmässuon tilannetta ja mahdollisia ympäristövaikutuksia.

Yhteenveto

Jos Hista rakennetaan ennen Lohjan ratahankkeen valmistamista, niin tulos olisi yksityisautoilun merkittävä lisääntyminen. Ilman parannuksia Turunväylään se johtaisi liikennekaakseen sekä Bembölessä että Turunväylällä Histan ja Tuomarilan välisellä pätkällä. Näin suurimittaista rakentamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla alueella ja kansallispuiston läheisyydessä on vältettävä, koska rakentaminen tulee vaikuttamaan kansallispuiston lajistoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Nuuksion kansallispuiston valtti on ollut tunne erämaasta pääkaupungin lähellä. Tunne erämaasta ei säily, jos rakennetaan asuntoja 19 000 asukkaalle puiston viereen. Vuosikymmenien ajan kunnan maankäyttö on suunniteltu siten, ettei se vaikuta kansallispuistoon. Sen ansiosta Nuuksio on säilynyt laajana ja arvokkaana luontokokonaisuutena. Jos Hista rakennetaan, niin Nuuksion luonnonarvo vähenee. Yhdistys esittää Hista-Siikajärvi-Nupuri osayleiskaavaehdotuksen hylkäämistä siksi, että se merkitsisi koko pääkaupungin arvokkaimpien luontokohteiden merkittävää heikentämistä ja kaavan todellisia vaikutuksia ei ole selvitetty.

Helsingissä 10. helmikuuta 2010

Espoon ympäristöyhdistys ry.

Stephen Venn pj

Pasi Raipola vpj